Statut ochrany

Statut ochrany vlka obecného v Česku a na Slovensku v minulosti

Ničení biotopů a intenzivní pronásledování velkých šelem bylo hlavním důvodem výrazné redukce až plného vymizení velkých šelem z českých zemí. Velmi intenzivně byli vlci a další velké šelmy pronásledování v tereziánských a josefínských dobách, kdy začalo platit nařízení o „hubení velkých šelem myslivci i poddanými“. Patent císaře Josefa II. z roku 1786 pak umožnil hubení velkých šelem komukoliv a podobné ustanovení obsahoval zemský myslivecký zákon pro Čechy (1866), Moravu (1912) a Slezsko (1903) (Hell & Sládek, 1974). Není proto divu, že na většině českého území byl vlk vyhuben již v průběhu 17. a 18. století, nejdéle se díky návaznosti na karpatské populace vlci vyskytovali ve východní části Moravy a Slezska, poslední vlk byl zastřelen v roce 1914 na Jablunkovsku (Hošek, 1976).

Na Slovensku byla situace odlišná, přestože i zde platil od rou 1883 uherský poľovný zákon, umožňující kdykoliv hubit dravou a škodlivou zvěř, mezi kterou patřil i vlk. Navíc byly vypláceny za jeho odstřel také odměny, a to ještě v 80. letech 20. století (Hell, 2003; Hell et al., 2001). Po poklesu populace vlka v roce 1973 byly odměny sníženy z 1000 Kčs na 500 Kčs a v roce 1975 (vyhláška č. 172/1975 Zb.) byla zavedena částečná ochrana vlka, kdy bylo vlka možno lovit od 16. září do konce února (Hell & Sládek, 1974; Hell et al., 2001). V devadesátých letech byla tato doba snížena jen na 2,5 měsíců 1.11. do 15.1., ale až do roku 2009 bez kvóty na odstřel a jakékoliv kontroly.

Současný statut ochrany vlka obecného v Česku a na Slovensku

V rámci Evropské unie je vlk obecný chráněn Směrnicí o stanovištích č. 92/43/EEC (Přílohy II a IV), druh je součástí Bernské úmluvy (příloha II) a na území ČR je předmětem ochrany v evropsky významné lokalitě Beskydy. Slovenská populace vlka je však vyjmuta z přílohy IV., vymezující seznam druhů, pro které jsou dle článku 12 Směrnice zakázány „veškeré formy úmyslného odchytu nebo usmrcování jedinců v přírodě“. Vlci žijící na Slovensku však nejsou vyjmuti z přílohy II., tedy ze seznamu druhů, pro něž platí například články 1.–6. směrnice. Ty mimo jiné požadují vyhlášení zvláštních oblasti ochrany pro tyto druhy a ukládají členským státům, aby přijaly vhodná opatření, k vyloučení „poškozování přírodních stanovišť a stanovišť druhů a vyrušování druhů, pro něž jsou tato území určena“. Slovensko vymezilo celkem 79 lokalit (územia európskeho významu), kde je vlk předmětem ochrany.

Podle české legislativy jde o zvláště chráněný, kriticky ohrožený druh (zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, vyhláška č. 395/1992 Sb.), u něhož prokázané škody na domácích zvířatech nebo včelstvech hradí stát (zákon č. 115/2000 Sb.). V myslivecké legislativě (zákon č. 449/2001 Sb.) je veden jako druh zvěře, který nelze lovit.

Na Slovensku není vlk chráněným druhem živočicha ve smyslu zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z., ale jsou pro něj stanoveny zvláštní podmínky ochrany ve smyslu § 37 zákona. Z §9 prováděcí vyhlášky č. 24/2003 například vyplývá zákaz lovu pomocí, ok, železz, sítí nebo jedů. Podle vyhlášky MPaRV SR č. 344/2009 Z.z., v nedávné době novelizované vyhláškou č. 489/2013 Z.z., je vlk chráněný od 16. 1. do 31.10. (lov je možný 2,5 měsíců v roce) s výjimkou příhraničích oblastí s Českem, Polskem a Maďarskem, kde je druh chráněný celoročně. Ve smyslu vyhlášky č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve určuje roční kvótu lovu Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR na základe návrhů krajských lesních úřadů a jejich poradních sborů v rámci jednotlivých poľovných oblastí.